Մանզումէի էֆքեար սէ․ նէուի 300 նիւսխէ իթիպարըյլէ , դըրլէթի խ․ թանուլ իչին 2 լիրա օլ․ մագա կէոի , թաշրալար իչին տախի սէնէուի 250 նիւսխէ վիրիլէջէ , վէ բօսթա բարասըտա իչին․ տէ օլարագ քէզալիք 2 լիրա տըր ։ Նիւսխէսի 40 ար բարա․ եա սաթըլմագտա տըր․

Մանզումէի Էֆքեար

ՄԻՒԻՆԱՏԻՒ

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

խանաթըն պէհէր սաթըր պիրինճի տէֆա 3, իքինճի տէֆա 2, վէ իւչիւնճիւ վէ սայիր տէֆալար իչին 1 ղը․ վէ իլան սըրասընա գօնուլմաեան իլանըն սաթըրը 5 ղը․ տըր ։
Մէքթուպ վէ սայիրէ Գալաթատա Բէնքէմալիճ Բազարընտա վագը Ն․ 41 իսքի խանընտա կարապէտ Ց․ փանոսեան խամինէ կէօնտէրիլմէճէք տիր ։

ՍԷՆԷ 9․ ۱۲۹۱ ՌԱՄԱԶԱՆ ۱۲ 1874 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 10 ԲԷՆՃՇԷՆՊԻՀ ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 22 Ն․ 2644

PILULES HOLLOWAY

Գարաճիկէր , միտէ , վէ պաղըրսագ խասթալըգլարընը էյիլէշթիրմէքլիքտէ բագիալ պուլունմաեան Հօլուէյ հապլարը , օնլըր վէ վիճտտ վէ ֆիքիր զայիֆլիքլէրինէ տախի իլաճ օլուպ , հէր նէվի սույի ամէլ ու հարէքէթտէն դալմա էսէրլէրի նապէտտտ իթտիրիյէր ։

Պու հ պլարըն , եւրէգ վէ պէլ իւզէրինտէ զայէթլէ ֆայիտէլի թէէսիրի վար տըր․ չէօյլէ քի․ դամը թէմիղլէտիքլէրի իլէ պէրապէր , եւրէկէ վէ միտէյէ գուվվէթ վիրիրլէր , վէ եւրէգ պուլանմասը , միտէ էքչիլիկի , սաֆրա խասթալըղը , եէլ , վէ պաշ աղըրըմըսը տէֆ իտիպ , միտէյի տուզէլթիրլէր ․ վէ Թէքմիլ վիճուտ պիր չօգ խասթալըգլարը սաճիպ օլան խասթալըգլարտան գուրթուլուպ , սըհհէթի եէրինէ կէլիր , բահաթլաշըր վէ գուվվէթլէնիր ։

ONGOENT HOLLOWAY

Հիչ պիր իլաճ , մէզքիւր իլաճը կէչէմէզ , պու իլաճըն իչինտէ պուլունան պէլզամ․ ․․․ վիրիճի էճզալար , ․․․ խասթալըգլարընը մուխլագա տէֆ իտէր ։ ․․․ վէ չիշ , պաճագ վէ կէօքիւս աղրըլարը , ․․․ ․․․

Իչ պու թէնպիհիրէ չաեան իլաճ , նէզլէ , եօքսիւրիւկ , վէ աղճիէր վէ տամարլար իւֆիւրլէրի վէ եւրէգ օյնամասը , վէ ․․․ զայէթլէ չիֆատար օլտուգտան պաշգա , հէր ճինս սըրաճա իլլէթինի տախի տէֆ իտէր ։

․․․

Մէզքիւր հապըն գութուսու քիաֆֆէյի էճզաճըլարտա վէ Տէրխաառէթտէ Գալէ դըրուսունտա Մ․ Վ․ Գասապեանըն Ն․ 7 մաղազատա 1 ֆրանգ 50 սանթիմ , 3 ֆրանգ 75 սանթիմ , վէ 6 ֆրանգա սաթըլըր ։ Չօգ ալմագ իսթէյէնլէր , Լօնտրատա Օքսֆօրտ Ըրթրայթտա 533 նիւմէրօյու մաղազատա սահիպի օլան Մ․ Թըրօֆէսսէօր Հօլլուէյէ մուրաճաաթ իթմէլի տիրլէր ։

LA GIRONDE

ԼԱ ԺԻՐՕՆՏ

Մէզքիւր Լա Ժիրօնտ նամ սիկուրթա գումբանեասը , եանգըն , տօլուպա , վէ պոնամ թէլէֆաթընտա գարշը սիկուրթա իտիպ , ․․․ մաասա , իսթանպօլտա վէ ․․․ մահրուսէնին պէօյիւք էսըլէթլէրինտէ էվ , մօպիլիա , մաղազա , մալ վէ զայիրէնին վէ հէր ճինս ախշապ պինալարը էհվէն ֆիաթ իւզրէ վէ ֆայիտէլի չարթլարլա սիկուրթաեա թութար ․ վէ սիկուրթաեա թութուլմուշ օլան մալ վէ մինալար վէ սայիրէ եանըղը թազմին իտէ , պէօյլէճէ սահիպ իմզա , ․․․ թէէմին իտէր ։

Թաֆսիլաթ մալումաթ ալմագ իսթէյէնլէրին սահիպի իմզաեա մուրաճաաթ իյլէ․ միլէրի ։

Մէմալիքի մահրուսէ իչին պաշ աճէնթա

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐ ԲԷՔՄԷԶ

Պահճէ-գաբու

ANTIPELLICULAIRE

Պաշտագի ինճէ ալրիլէրի , եանի թէփի կըրմիզ վէ սաչլարըն տէօքիւլմէսինի մէնի իչին բօմատա ։ Տիւնեատա պուլունան կիպի պու խուսուստէ եարար բօմատա եօգ տուր ։ 500 պին քիչի , պու բօմատա․ նըն ֆայտէսինի կէօրմիւշ տիւր ։

Սաթըլըր Գալաթատա Պանգա սօգագընտա միւսիւ Ժ․ տը Գասթրօնըն 2 նումէրօլու մաղազասընտա ։

ԻԼԱՆԱԹ

Les annonces pour la France sont exclusivemen eçues à Paris chez M. E. Orain 9 Rue Drouot: Les annonces pour l'Angleterre à Londres chez M. E Hiccud . 12 St. Peter's Street Islington

INJECTION BROU

Սըհհէթճէ միւֆիտ , վէ հէր հալտէ խասթալըղը տէֆ իտէր , վէ խասթալըղըն կէօնիւնիւ ալըր ։ Պու մուալիճէնին իսթիմալի իչին տախի պիր չէյ իլավէ իթմէքլիկէ հաճաթ եօգ տուր ։

Մէզքիւր իլաճ տիւնեանըն պայըլըճա էճզախանէլէրինտէ (պու իլաճ 25 սէնէ մուվաֆֆագըյէթլէ թէճրիւպէ օլունմուշ տուր) վէ Բարիզտէ , մէզքիւր իլաճը ճեատ իտէն Մ․ Ֆըրանսուա , Սաէնթ Տընի պուլվարընտա վագը 158 նումէրօլու մաղազասընտա պուլունուր ։ Դալըպընտան սադըրըլմալը տըր ։

1862 ՍԷՆԷՍԻՆՏԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ ՔԻՒՇԱՏ ՕԼՈՒՆԱՆ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՏԷ ՄԻՒՔԵԱՖԱԹ ԱԼՂ ԻԹՄԻՇ

Օ ՏԸ ԷԼԻՍ ՏԸ ԳԱՐՄ

Մէզքիւր մուալիճէ , տամլա , քէօթիւրիւմ , ալէրիզ խասթալըղընա , գօլէրաեա , պաշ տէօնմէսինէ , պաեըլմաեա , հազմըսըզլըղա , սանճըեա , վէ սայիր խասթալըգլարա գարշը բէք ֆայիտէլի տիր ։

ՊԱՐԻԶ

ՏԸ ԳԱՐՄԸՆ պիրինճի խալֆի․ Բարիս , 14 Թարանսօգագը

Պաշլըճա մաղազալարտա

Տէրօգիթ օլունուր վար տըր ։

Սաթըլըր իսթանպօլտա Տէլլա Սուտա վէ Վէլիչ վէ գումբանեասը , վէ Գասապեան վէ Քիւչիւքեան վէ Ծանիի էճզախանէլէրինտէ ։

ՖՕԹՕԿՐԱՖԽԱՆԷ

Գալաթատա սանտըգճըլար ճատտէսինտէ 162 նիւմէրօ իլէ մուրագգամ խանէնին իւսթ գաթ տարիքսինտէ Մաթթէոս փափազեան վէ Մէլիք Պասմաճեանըն ֆօթօկրաֆխանէսի օլուպ , ֆօթօկրաֆ րէսմի սըրարըշ իտէն զէվաթըն կէրէք սուրէթը հիւսնիւտէ թէրթիպ վէ թէնզիմէ վէ կէրէք ֆիաթճա խօշնուտ օլաճագլարը իչին իլան օլունուր ։

իսթանպօլտա բէօրրէ գարշըսընտա 79 նիւմէրօլու վէ Պէյօղլունտա Եղա ճամիսինտէ 77 նումէրօլու միւսիւ Վ․ Ծանիի էճզախանէսինտէ բիմէնվիեէ տայիր հէր ճինս էճզա վէ ալէթ վէ ճէրրահիւլէհ սայիր կէօնտէկէօն էտէվաթ վէ էսպապի քէլէր վէ չիքօլաթա վէ չայ կիպի քէյֆէ տայիր շէյլէր վէ պիր աղէմ իսթէտիյի անտէ սանաթլա պուզ վէ տօնտուրմա եարմագա մախսուս մաքինալար վէ Պօրտօ վէ Մաճարիսթան վէ ըրէն վէ սուֆրա չարապլարը կիպի պէօյլէ չէյլէրի մէվճուտ վէ չէշիտ գօնսուրանքօ թէրթիպլէրի վէ հէր ճինս մաաճուն սուլարը վէ էն ալէա գընաքընա սըլֆաթօսու վէ Տուզէլէն սուէրու վէ չօգլարընտան թէճրիպէ օլունմուշ խասսաչ պուեասը պուլունուպ , քեաֆֆէսի տէ ուճուզ պահա իլէ սաթըլմագտա տըր ։

—

Մէզքիւր էճզախանէտէ պէ հէր սաաթ էն մէշհուր հէքիմլէր հագըր պուլունաճագ , իսթէյէն խասթալարըն թէտաւիսինէ տէվամ իթմէքտէ տիրլէր ։

ԻԼԱՆ

ԻՏԱՐԷԻ ԱԼԻՋԷԻՅԷ ՎԱՊՕՐԼԱՐԸՆԸՆ ՎԱԳԹԸ ՀԱՐԷՔԷԹԼԷՐԻ

ԻԶՄԻՏ ԹԱՐԻԳԻ

Պէհէր հաֆթա ճումա էրթէսի վէ չարշէմպէ կիւնլէրի ճէսրը ճէտիտտէն սաապահ սաաթ 3 բատտէլէրինտէ հարէքէթ իտէրէք , Տարըճա վէ Գարամուսալ իսկէլէլէրինէ օղրայըպ , Իզմիտէ ազիմէթ իտէճէք տիր ։ Իզմիտտէն բազար վէ վէ բէնչէնպէ կիւնլէրի , վագթը մէզքիւրտէ , Գարամուսալ վէ Տարըճա իսկէլէլէրինէ օղրայըպ , Տէրսաատէթէ վասըլ օլաճագը ։

ԿԻՐԻՏ ԹԱՐԻԳԻ

Պէհէր օն պէչ կիւնտէ պիր տէֆա , սալը կիւնի , Տէրսաատէթ լիմանընտան ախշամ սաաթ օն գարարլարընտա հարէքէթլէ Կէլիպօլու , Գալէյի Սուլթանիյէ , Միտիլի , Իզմիր , Չէշմէ , Սագըզ , Հանեա Գանտիա իսկէլէլէրինէ օղրայարագ վէ օրատան տախի մէզքիւր իսկէլէլէրէ օղրաեարագ , օն պէշինճի կիւնիւ Տէրսաատէթէ ավտէթ իյլէմէքտէ պուլունմուշ տուր ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ ԹԱՐԻԳԻ

Պէհէր հաֆթա չարշէնպէ կիւնլէրի Տէրսաատէթ լիմանընտան ախշամ , սաաթ օն գարարլարընտա հարէքէթլէ , Էյրէկլի , Էմասրա , Ինէպօլու , Սինօպ , Սամսօն , Օրտու , Քէրէսօն , Թըրապուզօն , Տէպէ , Պաթում օղրայըպ , օրատան տախի մէզքիւր իսկէլէլէրէ օղրաեարագ , հէր բազար իրթէսի կիւնլէրի Տէրսաատէթէ վասըլ օլաճագ տըր ։

ՊԱՐԹԻՆ

Պէհէր հաֆթա չարշէմպէ կիւնլէրի ախշամ սաաթ օն գարարլարընտա Տէրսաատէթ լիմանընտան հարէքէթլէ Էրէյլի , Պարթին իսկէլէլէրինէ օղրայըպ , օրատան տախի մէզքիւր իսկէլէլէրէ օղրայարագ , Տէրսաատէթէ բազարկիւնիւ վասըլ օլմագտա ։

ՊԱՆՏԸՐՄԱ ԹԱՐԻԳԻ

Պէհէր հաֆթա բէնճշէնպէ կիւնլէրի ալէսսապահ սաաթ իւչ բատտէլէրինտէ ճէսրի ճէտիտտէն հարէքէթլէ Քրամա իսկէլէսինէ օղրաեարագ , Պանտըրմաեա վէ օրատան տախի իսկէլէի մէզքիւրէ օղրայըպ , ճումա էրթէսի կիւնիւ ալէսսապահ Տէրսաատէթէ վասըլ օլմագտա ։

ՍԷԼԱՆԻՔ ԹԱՐԻԳԻ

Պէհէր հաֆթա ճումա կիւնլէրի ախշամ սաաթ օն գարարլարընտա Տէրսաատէթտէն հարէքէթլէ Կէլիպօլու , Գալէյի Սուլթանիյէ իսկէլէլէրինէ օղրայըպ , Սէլանիք իսկէլէսինէ , վէ օրատան տախի սալը կիւնլէրի սաաթ եէտի գարարլարընտա գըեամ վէ հարէքէթլէ մէզքիւր իսկէլէլէրէ օղրայարագ բէնճշէմպէ կիւնլէրի Տէրսաատէթէ օղրամագտա ։

Այնօրօզ իսկէլէսինէ օղրաեաճագ վափօր հէր հաֆթա օղրամայըպ , պազը քէրէ օզ աեաճագ ։

ԹԷՔՖՈՒՐՏԱՂԸ ԹԱՐԻԳԻ

Պէհէր հաֆթա բազար էրթէսի կիւնլէրի ալէսսապահ սաաթ իւչ բատտէլէրինտէ ճէսրը ճէտիտտէն հարէքէթլէ Գօղաթօս․ Սիլիվրի․ Էրէքլի․ Թէքֆիւրտաղի․ Ղանօս․ Հօրա․ Մէրֆէթէ․ Մարմարա․ փաշա լիմանը․ Էրտէք․ Գարապուղա օղրաեարագ․ օրատան տախի բազար էրթէսի կիւնլէրի վագթը մէզքիւրտէ հարէքէթլէ մէզքիւր իսկէլէլէրէ օղրաեարագ․ Տէրսաատէթէ բէնչէնպէ կիւնիւ վասըլ օլմագտա տըր։

ՊԷՐԻՅԷՖԹԻՒԼ ՇԱՄ ԹԱՐԻԳԻ

Պէհէր օն պէշ կիւնտէ պիր տէֆա․ սալը կիւնլէրի ախշամ սաաթ օն գարարլարընտա Տէրսաատէթտէն հարէքէթլէ Կէլիպօլու․ Գալէյի Սուլթանիյէ․ Միտիլլի․ Իզմիր․ Չէշմէ․ Սագըզ․ Գալիմնօս․ Էսթանքէօյ․ Սիմպազի․ Ռօտօս․ Ալանիէ․ Բէյէնթէ , Մէրսին․ իսկէնտէրուն․ Լաթագեա․ Թարապուլուս Շամ․ Պէրութ․ իսկէլէլէրինէ օղրաեըպ , ավտէթինտէ․ Գըպըրըզ Թուզլասը․ Իլէ Լէմասօն իսկէլէլէրի իլէ մէզքիւր իսկէլէլէրէ օղրաեարագ․ եիրմի իքիրճի կիւնիւ Տէրսաատէթէ վասըլ օլմագտա ։

ԿԷՄԼԷՔ ԹԱՐԻԳԻ

Պէհէր հաֆթա ճումա վէ սալը կիւնլէրի ճէսրի ճէտիտտէն ալէսսապահ սաաթ իւչ պուչուգ բատտէլէրինտէ գըեամ հարէքէթլէ Մուտանեա իսկէլէսինէ օղրաեըպ Կէմլէք իսկէլէսինէ վէ օրատան տախի բէնճշէմպէ վէ բազար կիւնլէրի վագթը մէզքիւրտէ հարէքէթ իլէ Մուտանեա իսկէլէսինէ օղրաեարագ Տէրսաատէթէ վասըլ օլմագտա ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՓԱՆՈՍԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Մէզքիւր վարժարան պիզզաթ քէնտիմիզ նէզարէթ իտէրէք, վէ կիւնտէ պիր գաչ սաաթ օրատա կէչիրերէք, զիեատէ իլէրու կիթմէսինէ, վէ միլլէթիմիզին հալինէ մուվաֆըգ պիր հալէ վազ իթմէքլիկէ չալըշաճաղըմըզը վատ իթմիշ իտիք ։

Հէր նէվի ղայրէթ վէ ֆէտաքեարլըղը կէօզէ ալըպ, վէ սէպաթ վէ մէթանէթի իճրա իտէրէք, պիլ իֆթիխար պէեան իտէրիզ քի, մէզքիւր վարժարան, արզումուզա մուվաֆըգ պիր հալ վէ հէյեէթ քէսպ իթմիշտիր, միլլէթիմիզին հալինէ ույղուն հէր եիւքսէք վէ միւֆիտ տէրս պաշլամըշ տըր, հէլէ էրմէնիճէ, թիւրքճէ, վէ ֆրանսըզճա վէ ինկիլիզճէ տէրսլէրէ լաէըգըյլա տիգգաթ օլունտուղտան պաշգա, կէրէք թիւճճարլըղ մուամէլաթընա վէ տէֆթէր իլմինէ տայիր օլան տէրսլէրէ, վէ կէրէք մաթէմաթիգանըն հէր մուհիմմ չիւպէսի թէտրիսինէ տախի պաշլանըլմըշ տըր քի, աղ վագըթտան պիւյիւք թէգատտիւմ վէ մուհասսէնաթ հասըլ օլաճաղընա պիզ իսքեաթ օլմուշուզ տուր, չիւնքի թումթուղումուզ սէրպէսթ թարիգին ղաթէն թէճրիւպէլէրինի կէօրմիւշիւզ տիւր ։

Մէզքիւր վարժարանտա էն զիեատէ էհէմմիյէթլի վէ լիեագաթլը հօճալար տէրս վիրմէքտէ, վէ կէրէք թէմիզլիկէ վէ կէրէք ատապ ու թէրպիյէյէ զիեատէսիյլէ տիգգաթ օլունմագտա տըր ։

Պիլ իֆթիխար սէօյլէրիզ քի, չալըշմագ իսթէյէն չակիրտան իչին, միլլէթիմիզտէ պէօյլէ մէքթէպլէր պուլունմասը, ատէթա պիր իգպալ սաեըլըսա ճայիզ տիր ։

* * *

ՕՐԱԹՕՐԻՕ

Նասըլ քի սէօյլէմիշ իտիք, պու կիճէ ինկիլիզ քիլիսէսինտէ պիր օրաթօրիօ իճրա իտիլէճէք Մէսիա օգունաճաղընտան, տիւն կիճէ սօն բըրօվասընա պագըլմըշ, վէ իշիթմիշ օլանլարտան պագըլար պուլունարագ տիյնէտիւքլէրի միսիլլու, փանոսեան վարժարան չակիրտանը տախի հազըր պուլունմուշ տուր ։

Պու օրաթօրիօյա գաարըն թայիֆէսինտէն իւչ նէֆէր սօլօ օգուեան պուլունաճագ օլուպ, չու չէրէֆի գազանմըշլարտան պիրի մատամ Հանսօն օլուպ - պիրի տախի պիր ինկիլիզ մատամաղէլ օլտուղու հալտէ, պիր նէֆէրի տախի մէքթէպիմիզ չակիրտանընտան օրիորդ Արտէմ Քրիս օլաճագ տըր ։

Մէզքիւր քիլիսէյէ Լօնտրատան պիր դըթա ալէթ օրկանօ կէթիրթիլմիշ օլտուղուն պիլտիրմիշ իտիք, հալ պու քի պու օրաթօրիօ օրկանօ իլէ վիրիլէմէյէճէքտիր, չիւնքի մէզքիւր մուզիգա հէնուզ աըլիգթիղա իտէն նէբէ վազ օլունմամըշ օլուպ, վէ իլահի օրւեանլարտան իսէ ուզագտա պուլունմասը, վէ սէսճէ լաղըմ կէլէն միւնասէպէթ հասըլ օլմամասը թէճրիպէսինէ մէպնի, պու տէֆա տախի արմօնիօմ իլէ վէ պիր գաչ դըթա սաէր մուզիգալար իլէ վիրիլէճէք, վէ մուզիգա մուալլիմիմիզ միսիւ Միշէլ Մօրհարտ Գուլթու չէրիֆտէն կէլմիշ օլտուղունտան, արմօնիօմու իւնէ մէրգում չալաճագ տըր ։

ՆԱԽԱՊԱՇԱՐՄՈՒՆՔ

Մեր լուսաւորեալ և քաղաքակիրթ եղբայրներէն շատեր կվկայեն, որ ներկայ ուսեղէն իննեւտասներորդ դարուս մէջ աշխարհիս զանազան անկիւններում տակաւին կնշմարուին հինօրեայ մնացած քանի մի նախապաշարմունքներ մանաւանդ գիւղական կոպիտ վայրենաբարոյ և անկիրթ հասարակութեան մէջ ։ Ահաւասիկ խօսքս ապացուցանելու համար արժան կը դատիմ Վրաստանի մէջ եղած նախապաշարմունքներէն մի քանիսը նկարագրել, զոր օրինակ՝ ննջեցեալը տանէն դուրս բերելու ժամանակը դռները կփակեն, նորսից դագաղը երեք անգամ փակած դռներին կզարնեն, և դագաղ դրուած տեղ տանը մեծ քարը կդնեն ։ Ննջեցեալը գերեզմանատուն տանելու ժամանակը քահանայք ետև պիտի չնայեն, հայկերոյթէն ըզկնի սգաւորին պիտի չյայտնել շնորհակալութիւն և մխիթարութիւնը, ըստ նոցա կարծեաց՝ իբր թէ այլ ևս ո՛չ ոք չի մեռնիլ այն տան մէջ ։ Բայց յայմանէ գիւղերում մատաղ պատրաստելու ժամանակը առանձին Եղիայ մարգարէի անունով այծ մի կմորթեն, որոյ գլուխ և ոտները արտերի մէջ կթաղեն, իբր թէ մարգարէն իրենց երկիրը կարկտէն կպաշտպանէ և այլն ։

Մեր եկեղեցականք որչափ որ աշխատին նուիրական պարտք լցուցանելու համար ժողովրդականներէն հալածել տգիտութեան խաւարը և բնաջինջ առնել այսպիսի նախապաշարմունքները (1), Այնչափ աւելի կծաւալի կախարդների, վհուկների և հարցուկների շնորհիւ, որոնք իրենց անձնական շահու համար ոչ միայն կը մոլորեցնեն պարզամիտ ժողովուրդը, և նրանց մտաւոր կուրութեան առիթ կը լինին, այլ և ծանր պարտքի տակ կենթարկեն, վասն զի ժողովրդականք տան մէջ որ և իցէ հիւանդութիւն պատահելու ժամանակը՝ փոխանակ բժիշկներին դիմելու (2), և ցաւոյ դարման գտնելու, գիւղէ ի գիւղ թափառելով կը դիմեն ուղղակի հարցուկներին իմանալու համար թէ՝ իրենց հիւանդն ո՞ր ուխտատեղին է հիւանդացած ։ Նուքա ևս կսկսին կերպարանքը խոժոռել, լայ և աղաղակ բարձրացնել, ձեռներ և ոտները խաղացնելով թաւալ գլոր խաղալ, և ապա երբ սուրբ և ընտիր պաշտօնեայ ոմն կսկսի նրանց հետ ինքնահնար սուտ դաշակութիւններով խօսիլ իբր Աստուծոյ և սրբոց կողմէն և զանազան սպառնալիքները կարդալէն զկնի՝ ի վերջոյ կյայտնէ նրանց թէ «Ձեր հիւանդ այն ինչ ուխտատեղէն է նա շատ բարկացած է ձեզ վերայ և լն» այլ և այլ ուխտերը դնել տալէն զկնի՝ կապարէ տանել կխամաճ հիւանդը քանի մի օրեայ հեռաւոր ուխտատեղին, զոր ինքն կցուցանէ, ուր որ երբեք չեն գնացել ։ Ողորմելիք հաւատալով այս խաբեբաների խօսքին պարտք կառնեն, սայլ կվարձեն, հիւանդին սպիտակ հագուստները կհագցնեն, և կովերով, եզներով, ոչխարներով և ուրիշ շատ ծախսերով կ՚տանեն ցուցուած ուխտատեղի ։ Ա՛րսավելի նախապաշարմունք. ամենաթշուառ ժողովուրդ այնչափ համոզուած են հարցուկներէն, որ ստոյգ կկարծեն թէ՝ որ և իցէ եկեղեցի կամ ուխտատեղին կարող է մարդը հիւանդացնել կամ սպանել, տակաւին չեն զգացած որ այնչափ ծախսեր ի զուր անցնելով՝ շատ հիւանդներ փոխանակ բժշկութիւն գտնելու՝ այսպիսի ճանապարհորդութեան մէջ իրենց կեանքը զոհած են հարցուկների բարբանջմունքներով ։

Թէքա Աստուածային սուրբ գրոց հակառակ լինելով՝ թէև եկեղեցականք կքարոզեն ժողովուրդը՝ որ հեռանան նոցա մօտ երթևեկութենէն և չհաւատան նոցա հոգեկորոյս խաբեբայական խրատներին, բայց դժբախտաբար կլսեն այս ազնուալի պատասխանը «դուք կցանկաք, որ մեր հիւանդներ մեռնին, թաղէք և ձեզ արդիւնք բազմացնէք» ։ Այս նզովեալ շառաւիղներ Վրաստանի մէջ շատ տեղեր երևեցան թէ մարդիկ և թէ կանայք այսինքն է, Տփխիս և Գօրի քաղաքներում, Ախալքալաք և Նօսթէ գիւղերում վրաց ազգէն, Քախվրէլ Ղարաղաջ (1), Մեթեխ (2), և Ջերտ գիւղերում ի մերազնէից և այլն ։ Այս սատանայի արբանեակներէն անուանի և ճշրւելլին կհամարուի Ջերտու հարցուկ որոյ դիւամոլ գործողութիւններ մի այնպիսի հռչակ հանեցին Վրաստանի չորս կողմը, մինչ զի նախապաշարեալ ժողովուրդ դրեթէ Սամուէլի, Դանիէլի և ուրիշ սուրբ մարգարէներ պէս կպատուեն ։ Ողորմելիք կանանալով իրենց ապագայ կենաց հանգամանքները իմանալ՝ քաղաքներէն և գիւղերէն խուռն բազմութեամբ կդիմեն նորա մօտ, տանելով փողերը, խունկ, մոմ, հաց, գինի, օղի, իւղ, պանիր, և ուրիշ շատ ընծաները զեղեղելէն զկնի՝ բաժակ գինով և հաց առջև դնելով, խունկ ծխելով և վառած մոմերը ձեռքին բռնելով կսկսի հրապարակաւ դիւահարի պէս շարժմունքները ցոյց տալ և սուտ բաները դուշակել, մինչև որ բազմութեան ուշադրութիւնը կգրաւէ և իւր սաստներին նրանց հաւանութիւն կտայ ։ Մըտաւոր կոյրերն կկարծեն թէ՝ Հոգին Սուրբ կթելադրէ նորան, բայց չգիտեն որ նա նիւթական օգտի համար սատանայի գործիք եղած է, և իւր հոգին զոհել է նորան ։ Սիրելի՛ ընթերցող, եթէ որ մի օր կհանդիպիս Ջերտ գիւղը, այն հարցուկի տան առաջ ամեն օր հարիւրաւոր մտաւոր կուրաց բազմութիւնը կտեսնես, որոնք անձնական գործը թողուցած երկու օր կամ երեք օրը նորա դուռն առաջ կդեգերին, կսպասեն որ իրենց ևս հերթ հասնի բան մի իմանալու, կը կարծես թէ՝ այն թշուառականի տուն մի երևելի ուխտատեղի է, որով բաւականին վնաս կկրեն թէ այնտեղի գիւղականք և թէ հաւաքուած բազմութիւն ։ Քրիստոսի Տեառն մերոյ խօսքը յիշելով թէ՝ «մի՛ տայք ըզսրբութիւն շանց և այլն»՝ թէև ընդդէմ է վհուկներին և հարցուկներին սուրբ խորհուրդները մատակարարել, բայց մեր եկեղեցականք սորա առաջն առնելու համար առանձին բացայայտ հրահանգ մի չունենալով և անբաւականութենէն ։ խորշելով չեն վստահանում, ուրեմն շատ օգտակար կլինի անոնց իրողութեանց վախճան դնելու համար Հոգևոր իշխանութեան կողմէն առանձին անօրէնութիւն հրահանգ (1) մի՝ թէ՝ քահանայք ի՛նչպէս պիտի վարուին հարցուկների հետ ։

Խմբագրութենէդ կխնդրեմ անկիւն մի շնորհել յօդուածոյս ազգաշահ Արարատ ամսագրոյ՚ էջերում ի լոյս և ի զգուշութիւն մեր սիրելի համազգայնոց ։

Մովսէս քհնյ. Մեծուղեանց
Ի Գ. Ղարաղաջ (Արարատ)

(1) Ու խեք կանչեատանոյ եթէ ոչ ուսումնարաններով, ուրեմն լաւ կլինի որ ամեն գիւղերում ծխական ուսումնարաններ բացուին, որպէս զի ապագայք ազատ մնան նախապաշարմունքներէն ։

(2) Գաւառ. բժիշկներն ևս յանկապէս պարտական են հարցուկների այսպիսի օրինագանց ներգործութեանց վախճան դնել ։

(1) Այս խմ հանրամամբ թողած է հարցկութեան հաւատալը ։

(2) Այս ևս Ախալքալաքու քահանայից յորդորանօք այժմ թողած է հարցկութիւնը ։

(1) Ի՛նչ հրահանգ պէտք է, մինչդեռ նոյն իսկ քահանայական կոչման պարտաւորութեանն անկ է նաև այսպիսի վնասակար նախապաշարմունքներէն ժողովուրդը ազատել խրատ և համոզկեր քարոզներով, խրատներով, և գրաւիչ միջոցներով ։

Ծ. Խ.

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ԱՎՍԹՐԻԱ ՎԷ ՄԱՃԱՐԻՍԹԱՆ

Վիէննա, 20 Հոկտ.

Պու կիւն մալիյէ նազըրը 1875 սէնէսի պիւտճէսինի միլլէթ մէճլիսինէ թագտիմ էյլէտի ։ Իշ պու պիւտճէտէ մէսարիֆ 381 միլեօն ֆիօրին վէ վարիտաթ իսէ 369 միլեօն ֆիօրին օլուպ, պունտան թէպէյյիւն իտէն 12 միլեօն ֆիօրին աչըգ, իհթիմալլի միւմքին օլան վարիտաթը ինթիաթ իսէ իլէ գարաթըլաճագլար իսէ տէ, մէզքիւր 12 միլեօն աչըղը գարաթմագ իչին վէրկիլէր թահսիլի խուսուսունտա մէրի օլան ուսուլուն իսլահընա թէշէպպիւս օլունմա տահա էյի օլաճաղը տէրմիան օլունտու ։

ՊԱՀՐԻԷ ԳԱՆՈՒՆՆԱՄԷՍԻ

Բարիզ, 20 Հոկտ.

Միլլի միւլթէքիֆէ միանընտա ճարի օլմագ իւզրէ պիր պահրիէ գանուննամէսինին թանզիմինի, Ալմանեա տէվլէթի պիւյիւքլէ տէվլէթլէրէ թէքլիֆ իտիեօր ։

ԱԼՄԱՆԵԱ ՎԷ ՏԱՆԻՄԱՐԳԱ

Վիէննա, 19 Հոկտ.

Շըլէզվիկտէ իսքեան իտէն Տանիմարգալըլար հագգընտա իճրա օլունան մուամէլէյի չէտիտէէ տայիր Տանիմարգա տէվլէթի թարաֆընտան վարիտ օլան նօթանըն պու տէֆա Բըրուսիա տէվլէթի թարաֆընտան տէվլէթի միւշարիլէյհանըն Պէրլին սէֆիրինէ չիֆահէն վէրիլէն ճէվապըն, Տանիմարգանըն խօշնուտսըզլըղընը մուճիպ օլաճագ րատտէլէրտէ իտուկինի Թակ Բըրէս ղազէթասը պէեան իտէեօր ։ Ալմանեա տէվլէթի վիրմիշ օլտուղու իշ պու ճէվապընտա, հիւքիւմէթի մահալլիյէ մէմուրլարընըն ղայրէթի միլլիեէնին էօթէսինէ վարըպ, պու սէպէպտէն պազը մէրթէպէ դուսուրլարա պուլունմուշ օլմալարը իհթիմալտէն օլտուղունու իգրար իլէ պէրապէր, իլէրուտէ վուգու պուլաճագ հէր նէվի չիքեայէթի պիթթէտգիգ, մէմուրինի մուհէլլիքէնին թէօհմէթի թէպէյյիւն իթտիյի հալտէ թարդ իթմէ իւտէճէյինի վաատ էյլէմիշ տիր ։

ԹԻՃԱՐԻՅԷ

Լիվըրբուլ 21 Հոկտեմ.

Միտ. Ն. Օր. բամուզու		8 3/8
Տօլարա էյի ճինս		8 1/4 3/8
Պու կ'ունքի սաթըշ	12,000 պալէա	
Բէխտա տաւրիքեան		

ՍԱՐՐԱՖԻԷ

Լոնտրա, 21 Հոկտեմ.

Էօհամը Օսմանի աչըլըը	45 1/8 3/8

» » գարանտը	45 1/2 3/4
69 »	53 1/4 1/2
71 »	63 1/2 64
Պօն տիւ թրէզօր (Սէրիա. Բ.)	82 1/2 83
Ինկիլիզ գօնսօլիտի	92 5/8 3/4

Բարիզ 21 Հոկտեմ.

Էսհամը Ոսմանիյէ գարանտը	45 90
1869	270
Բումելի շըմէնտըֆէր սէհիմլէրի	127 75
Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 5 ⁰/₀	99 42 1/2
» » 3 ⁰/₀	62 5
Իթալիա	66 30

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻՍԱԶԱՐ

Էսհ. Ոսմ. 9 Հոկտեմ. ագչամ գաբ.	49 17
» 10 Հոկտ. սապահ աչըլըշը	49-33
» էն եիւքսէք	50- 3
» էն աշաղը	49-27
» Սաաթ 6	49-32
Իսթիգրազ 1863 ին	341
» 1865	346
» 1869	272
» 1872	83 1/2
» 1873	258
Քրէտի ժէնէրալ	11 25
Սօսիէթէ ժէնէրալ ագսիօնլարը	7 22
Սօսիէթէ Օթօման	4-36
Ստամպօլ պանգասը ագսիօնլարը	8-22
Պանգ Գօմէրսիալ	-000
Շըմէնտըֆէր սէհիմլէրի	124 1/2
Թրամվայ հիսսէլէրի	470
Քրէտի Հէլէնիկ ըսգօնթօ	32
Լօրիում մաադէնի ագսիօնլարը	72
Ագճէ փույլի	11—
Հէ ավէլիգ	11

ԴԱՄՊԻՕ ՖԻԵԱԹԸ

Ինկիլիզ լիրասը	108 1/2ի-չ այ վատէլի
Ֆրանք	23 35

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ԲԻՍԱԶԱՐ

Ինկիլիզ լիրասը	109 16
Ֆրանսըզ ալթունու	87- 7
Բօլ	89-10
Գըրըմիզ ալթունու	51-18
Պէնազ մէճիտիյէ ֆարգը	101-23
Մէթալիք ֆարգը	104 35
Պազըր	127-30
Պէշլիկ	104-25
Գայսօն գայմէսի գարիք	6 65

ՏԵԽԻՒԼԻՑԻ

ՖԱՏՐՆԱԱՐ ՆԻՋԻՆ ՍԻԽՍԻՒ ՍԻՎԵՐԼԷՐ

Մանզումէնին 2641 ինճի նիւսխասընտէն պագըյյէ

Էվվէթ, վագթին մօտասը պէօյլէ օլմուշ տուր, միլլէթ իմիզտէ նիչէ գատընլար, պիրպիրինէ սպագարագ, վէ թէնպէլլիւք, վէ իսրաֆճըլըգ, վէ թաղլիտին գանունունա գարշը իշլէմէքլիւք իսմինէ, «քիպարլըգ» իսմի վիրէրէք, վէ պու նիյէթլէրինի իճրա իտէպիլմէք իչին, իդթիզա իթտիկինտէ եալան եէրտէ քէյֆսիզլիւք տախի սաթարագ, չօճուգլարը իչին սիւտանլար թութտուրմագտա, վէ պիրազ պիւյիւտիւքլէրինտէ, թէրպիյէլէրինի տատալարա, եանի պէսլէմէլէրէ թէրք իթմէքտէ տիրլէր։

Էվրօպատա, վէ պէլլխուսուս Ինկիլթէրրատա վէ Ալմանիատա իսէ, պունուն մուղայիրի օլարագ, էն դինատէ քիպար ֆամիլիալարը պիլէ, քէնտի չօճուգլարընա քէնտիլէր սիւտ վիրիպ, վէ քէնտիլէր թէրպիյէ իթմէքլիկի պիր շէրէֆ ու իֆթիխար ատտ իյլէմէքտէ տիրլէր. իշթէ, էմսալի կէօզլէրիմիզ էօնինտէ տիր, միւսիւ Հանսօնտան սէրվէթ վէ ասըլզատէլիք ճիհէթիյլէ եիւզլէրճէ տէրէճէ աշաղը օլան նիչէ Հայ ֆամիլիալարըմըզ, քէնտի չօճուգլարընա, պիրէր վէսիլէ իլէ սիւտ վիրմէքլիքտէն գաչընտըգլարը հալտէ, մատամ Հանսօն իսէ, պիգդալթ քէնտիսի սիւտ վիրմէքտէ, վէ պու հալտէ տախի հէմ միւզիգ վօդալ տէրսի ալմագտա, վէ հէմտէ Գանտիլլիտէն չօճուգլարա պէրապէր պուրատա կէլմէքտէ, վէ օրաթօրիօտա օգումագտա տըր. պունլար գիտատէսինլէ չաճանը տիղգաթ, վէ իպրէթ վէ նասիհաթ ալընաճագ միսալլար տըր։

Պու կիւնլէրտէ, պիլ միւնասէպէ, պիր Էւրօպալը ֆամիլիասընըն, պու մատտէ իւզէրինէ լագըրտը աչըլըշ ղընտա, վէ միլլէթ իմիզտէ պէօյլէ պիր իլլէթին իլէրուլէմէքտէ օլմասընը մա թէէսսիւֆ սէօյլէտիկիմիզտէ, օ գատար թէաճճիւպ իթմիշտիրքի, ատէթա ինանմամագ իսթէմիշտիր։

Հէր միլլէթտէ թէրպիյէ վէ էյի իպրէթլէր եիւքսէքտէն, եանի զէնկին վէ պիւյիւք ֆամիլիալարտան պաշլամալը տըր, չիւնքի սայիր սընըֆլար, տայիմա օնլարա պագարլար, վէ քէմալի էսէֆ իւզրէ սէօյլէրիզ քի, չօք միլլէթլէրտէ, չօգ վագըթլար, չօգ տէֆա կէօրիւլտիւկիւ կիպի, Թիւրքիամըզտա վէ միլլէթիմիզտէ տախի, տէյիլ էյի իլլա էն ֆէնա իպրէթլէր պիւյիւք ֆամիլիալարտան պաշլամագտատըրլար։

Պիզտէ էն ճահիլ վէ էն խօտալին, վէ էն զինատէ թէնպէլ ֆամիլիալար զէնկինլէրիմիզտէ պուլունտուղունտան, վէ պունլար հալիյլէ քէնտիլէրինտէն քիւչիւք օլան ֆամիլիալարտա, քէնտիլէրտէն զինատէ մալումաթ վէ ղայրէթ կէօրտիւքլէրինտէն, հէմ հասէտլէրինտէն, վէ հէմտէ մէճպուրիյէթլէրինտէն, տիւնեատա կիւզէլ կէօրինմէք, վէ անըլա միւթէեսսիլի օլմագ վահի վէ կիւլմէյէ շաեան իսմիտլէ, սիւս վէ իսրաֆլա մէշղուլ օլմագտատըրլար։

(Տէվ-դ)

Բուսիա իմբէրաթօրու հաշմէթլու Ալէքսանտր հազրէթլէրինին բէսսարապիատան օլուպ, Տէրխասաատէ կէլէրէք էվվէլքի կիւն հուզուրու շահանէյէ թագտիմ օլունմուշ օլտուղունու եազտըղըմըզ Ալվազօվսքի էֆէնտիյէ թարաֆը հազրէթի փատիշահիտէն նիշանը Օսմանինին իքինճի րիւթպէսինտէն պիր գըթասը իհսան պույուրուլմուշ տուր։

— Խտարէի Աղիզլյէնին, Ատալարա իշլէթմէք իւզրէ, պու քէրէ Մուտանեա նամընտա պույէթ մէթին պիր գըթա վաբօր սաթըն ալաճաղը իշիտիլմիշ տիր։

— Տէրխասաատէ թէշքիլ օլունաճագ թուլումպա ալայը հագգընտա լաղըմ կէլէն միւղաքէրէյի իճրա վէ թէտապիրի միւդթէզիյէյի իթթիխազ իչին Պապը Ալիտէ թէշքիլ օլունան գօմիսիօն կէչէն սալը կիւնիւ թէճէմմիւ էյլէմիշ տիր։

Մէզքիւր գօմիսիօնտա Ավրուպատան ճէլպ օլունմուշ օլան իքի թուլումպաճը ղապթանը տախի հազըր պուլունուպ, ղապթանը միւմայիլէյհիտան գօնթ Զէչէնի, Էվրօբա մէմալիքինտէքի թուլումպալարըն պու կիւնքի կիւնտէ նէ ուսուլ ու նիզամ իւզրէ պուլունտուգլարընը եէկէան եէկէան թարիֆ իթմիշ վէ նիհայէթ գօմիսիօնը մէզքիւր թարաֆընտան, Տէրխասաատէտէ ամէլէյի թուլումպալար դուլլանըլմասընա գարար վիրիլմիշ տիր։

Մէմուլէթա նէզարէթի, մէզքիւր թուլումպա ալայընտան պիր թագըմը, Պէշիկթաշ իլէ Չըրաղան սարայլարը արասընտա իգամէ իթտիրմէք իմիշ։

— Սարրազամ հազրէթլէրի սիւնքի կիւն Պէօյիւքտէրէտէ քային Բուսիա սէֆարէթխանէսինէ կիտէրէք, ժէնէրալ Իկնաթիէֆ հազրէթլէրի իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։

— Իզմիրտէն եազըլըգլարընա կէօրէ, կէչէն հաֆթա զարֆընտա, Անատօլուտան օրայա 1192 տէվէ եիւքիւ գուրու ինճիր վիրուտ իթմիշ օլտուղունտան, պունունլա էվվէլքի կէլէնլէրին միգտարը 30 պին 133 տէվէ եիւքիւնէ պալիղ օլմուշ վէ շիմտի մահսուլուն սօնու գալմըշ տըր։ Պու սէնէ մահսուլունուն, կէչէն սէնէտէն եիւզտէ օթուզ նօգսանը օլուպ, ճինսի տախի աշաղը տըր։ Ալընան խապէրլէրէ նէզարէն, Ամէրիգա վէ Ինկիլթէրրատա զիեատէ սիւրիւմի օլտուղունտան, ֆիեաթը տիւշմէեէրէք, ճինսինէ կէօրէ գանթարը 120 տէն 270 ղուրուշա գատար սաթըլմագտա տըր։

Գուրու իւզիւմ մահսուլու ազ օլտուղունտան, կէչէն հաֆթա 3500 գանթարա գատար սաթըլմըշ վէ մահսուլ իպթիտասընտան շիմտիյէ տէկին սաթըլանըն միգտարը 73 պին 800 գանթարա պալիղ օլմուշ տուր։

— Նիյտէ սանճաղը տախիլինտէ Ագսարայ գազասը էհալիսի ճանիպինտէն սատըրազամ հազրէթլէրինէ թագտիմ գըլընմագ իւզրէ գալէմէ ալընմըշ օլան պիր գըթա մահզըրտէ քէմալի թէէսսիւֆլէ օգունտուղունա նէզարէն, կէչէն սէնէտէն պէրու տէվամ իտէն գըթլըղըն շիտտէթի օլ տէրէճէլէրէ վարմըշ տըր քի գազայի մէզպուրէտէ շիմտիյէ գատար աճլըգտան թէլէֆ օլանլար թէմամ օն պին նուֆուսա պալիղ օլուպ, իւչ պին խանէտէն միւթէճավիզ էհալի տախի վաթանլարընը թէրք իլէ տիեար տիեար աչըգ կիթմիշ վէ չու էօթէտէ պէրուտէ հիճրէթ իտէն էհալիտէն տախի պէչաէ տէօրտիւ եօլտա վէ վարաճագլարը եէրտէ թէլէֆ օլուպ, քէզալիք բէք չօգլարը տախի չօլուգ վէ չօճուգլարընըն ֆիրգաթ ու ֆիրզանլարընա տահամմիւլ իտէմէյէրէք չօլուգլունու չօճուղունու տաճ պի իլաճ պըրագըպ կիթմիշ օլդուղու վէ գալանլար տախի տաղլարա վէ պայըրլարա տէօքիւլիւպ, չօյանըրզ հայվան սիւրիւլէրի կիպի օթ եէմէքտէ վէ պաղըլարը կէպէրմիշ օլան հայվան լաշէլէրինին քէմիքլէրինի ուն եաբարագ անլէրլէ կէչինմէքտէ վէ պազը ֆուգարալար տախի սալխանէլէրէ տօլարագ քէսիլէն հայվանլարըն գանլարընը իչմէքտէ օլտուգլարը կէօրիւլմիւշ վէ նիչէ վալիտէլէր օլ ճիյէր բարէլէրի օլան էվլատլարընըն մէյէտիքլէրինի կէօրտիւքճէ էվլատընը եէրտէ պըրագըպ քէնտի ճանընա գըյմագ գասթիյլէ սավուշմագտա իմիշլէր։

— Պալմօնուճու չիֆթլիկի ճիվարընտա Հասան նամընտա պիր իխթիեար միւսլիւմանըն էօլմիւշ օլտուղու հալտէ նաշը կէօրիւլիւպ, լաղըմ կէլէն թէտգիգաթը իճրա օլունմուշ տուր։

— Նաֆիա պանգասընըն միւէսսիսլէրինտէն հոկտ. 4 տէ սէրմէյան հազրէթի շէհրիեարի աթուֆէթլու Սէրգիս պէյ հազրէթլէրինին թաղթը րիասէթինտէ օլարագ մուգաւելէ պուլան իճթիմաընտա, էքսէրիյէթլէ դապուլ օլունմուշ պազը շարթլար իլէ մէզքիւր պանգանըն տէվամի մուամէլաթընա գարար վէրիլմիշ օլտուղու իշիտիլմիշ տիր։

— Ամէրիգանըն Է. Հօւօվ նամ մէշհուր տիքիշ մաքինասը ֆապրիգասը, պու քէրէ Տէրխասաատէտէ պիր ումումի աճէնդա քիւշատ էյլէմիշ տիր։ Մէզքիւր պէօյիւք Գումբանեանըն տիքիշ մաքինալարը, պու կիւնքի կիւնտէ հէր եէրտէ էքսէր ֆամիլիալար վէ պիլճիմլէ սանաթքեարլար իսթիմալ էյլէմէքտէ տիրլէր։

Է. Հօւօվ Գումբանեասընըն իճատը օլան մէզքիւր տիքիշ մաքինասը սատըլըր, միւհքէմլիյի վէ հէր շէյէ իսթիմալ օլունտուղու իչին ... իւնեանըն քիւֆֆէսի էքսըզ օլմագ էւզէրինտէ պիրինճի միւքաֆաթը նայիլ օլմուշ տուր։ Եալընըզ պու մաքինա տըր քի հէր իշէ գուլլանըլապիլիպ, 4 ալէթ իլէ 40 տիւրլիւ եաբար։

Տէրխասաատէ աճէնթօլուղու, Թէրսանէյի ամիրէյէ լաղըմ կէլէն տիքիշ մաքինալարընը վիրիպ, Գալաթատա վօյվօտա սօգաղընտա 13 նումէրօ իլէ մուրագգամ մաղազասը պուլունան միւսիւ Է.Մ. Ժ. Մէրճանօֆա իհալէ օլունմուշ օլուպ, պու մաքինալարը ալմագ իսթէեէն ֆամիլիա վէ սանաթքեարլարա գօլայլըգ օլսուն իչին եագընտա Պէյօղլունտա տախի պիր մաղազա աչաճագ տըր։

Մաքինալար թագսիթը քէֆալէթտէ օլտուղու հալտէ ֆապրիգա ֆիեաթը իլէ սաթըլաճագ տըր։ Լաղըմ կէլէն թալիմաթլար մէճճանէն իթա օլունուպ, մաղազատա տա մախսուս պիր մաքինիսթ պուլունտուրուլաճագ տըր։ Մէզքիւր մաղազատա թամիր իչին հէր նէվի ալաթ պուլունուր։

Մէզքիւր մաքինալարտան պիր չօղու, Տէրխասաատէտէ միւթէհայիր ֆամիլիալարտա վէ մաղազալարտա քէմալի մուվաֆֆագըյէթլէ իսթիմալ օլունմուշ տուր։

(ՆԷՎԻՐԵԷ)

Գաւիրէտէն եազըլըյորլընա կէօրէ, Բուսիա վէ Ավուստրիա իմբէրաթօրլարը, Գըշը Մըսըրտա կէչիրէճէքլէր իմիշ։

— Ժէնէրալ Կարիպալտի, Կազէթթատի Միլանօ նամ ղազէթատա պիր մէքթուպ տէրճ իթտիրիպ, բարլամէնթօ ազալարը ինթիխապը իչին գուրա վիրտիւքլէրինտէ, եալընըզ բօլիթիգաճա թէօհմէթլէրտէ պուլունտուգլարը իչին հիւքիւմէթ թարաֆընտան միւթթէհիմ գըլընմըշ օլան դէվաթա գուրա վիրմէլէրինի միւնթէխիպլէրէ նասիհաթ վիրմիշ տիր։

— Միւճթէմէայի Ամէրիգատա սաքին Ըզվիչէրլիլէր, պունտան պիր գաչ այ էվվէլ Նիւ Եօրգտա վէֆաթ իթմիշ օլան Ըզվիչէրլի Ակասիզ նամ ալիմին գիւրքի ճէմիլի իչին պիր հէյքէլ րէքզ իթմէք իւզրէ պէյնլէրինտէ պիր իանէ տէֆթէրի աչմըշլար տըր։ Մէզքիւր հէյքէլէ 300 պին տօլար, եանի պիր պուչուգ միլիօն ֆրանգտան զիեատէ մէսարիֆ կիտէճէք օլուպ, շիմտիյէ գատար մէպլաղը մէզպուրուն եարըսը թէտարիք իտիլմիշ տիր։

— Նիգօլաէվսքէտէն կազէթ տը Մօսքու նամ Բուս ղազէթասընա եազըլըյորլընա կէօրէ, Բուսիա մէմալիքինտէ Զին մէհաճիրլէրինին իսքեանի իթտիւքլէրի պիր քէօյտէ իքի նէֆէր ամէլէ էֆէնտիլէրինի գաթլ իթտիքլէրի իչին, էհալի պունլարըն մուհաքէմէսինէ պագըլըպ իքիսինի տէ գաթլէ հիւքմ իլէ, իւք էվվէլ պունլարը մէմլէքէթին ատէթի իւզրէ բազը իլէ սէրխօշ իթտիրիպ դայ ալ օլտուգլարընտա սաղ սաղ կէօմմիւշլէր տիր։

— Իւչ սէնէյէ գատար Ֆաս մէմալիքինտէն տիւնեայը էճնէպիեէյէ գափիրէ խիրաճը մէնն իտիլմիշ տիր։

— Աթինաէքի պէնտա Տէյլի Թէլէկրաֆ նամ Լօնտրա ղազէթասընտա օգունմուշ տուր։

«Պու տէֆա բարլամէնթօ մէճլիսի թարաֆընտան րէտտէն թայ ու նէշր օլունան պիր լայիհատա, 1873 սէնէսի

զարֆընտա նէֆսի Լօնտրա շէհրինտէ նալընըզ աճըրգտան վէֆաթ իտէնլէրին միգտարը 127 նուֆուսա պալիղ օլտուղունու թէէսսիւֆլէ կէօրիւրիւզ ։

Էհալիսինին զէնկինլիյի ալէմի հայրէթտէ պըրագան Լօնտրա կիպի ճէսիմ պիր շէհիրտէ պու գատար քեսանըն աճըրգ նիւզլինտէն թէլէֆ օլմալարընա հագիգաթէն թէէսսիւֆլէ պէրապէր խոթիրդրապ օլունմամագ միւմքին տէյիլ տիր ։

Ասիա Թարաֆլարընտա էհալինին սրա սըրա գըթլըղա տիւչար օլմասընտան, նիւզլէրճէ վէ պէլքի պինլէրճէ նուֆուսուն թէլէֆ օլմասը էմրի թապիի հիւքմիւնտէ իսէ տէ, պու տէֆա Հինտտէ զուհուր իտէն գըթլըգ շիտտէթլէ հիւքմիւնի իճրաեա պաշլատըղը զէմանտան շիմտիյէ գատար 120 քիշի էօլմէյիպ, օրատան ըէսմի սուրէթտէ ալընան մալիւմաթա նէզարէն, անճագ 24 նուֆուսըն աճըրգ նիւզլինտէն վէֆաթ իթտիյի անլաշըլմըշ տըր ։

Վագաա Հինտիսթանտա աճըրգտան պիր ֆէրտին թէլէֆ օլմամասը չարէսինէ վագթ ու զէմանը իլէ պաշլանմըշ օլուպ, համթթա գըթլըգ ալէամէթի կէօրիւլտիւյի անտէ, էհալիտէն կէնճ օլուպ ֆագ·աթ ֆագըր օլանլարա իշ պուլարագ, վէ իշ իշլէմէմէք իչին էօթէտէ պէրիտէ կիզլէնէնլէր մախսուս մէմուրլար վասըթասըյլա պուլտուրուլուպ ճէպրէն իշլէմէճէ կէօթիւրիւլիւկի միսիլլու, զախիրէ նագլ օլունարագ գըթլըղա տիւչար օլան քէօյ վէ գասապալա էհալիսինէ թէվզի օլունուպ, էհալինին բէք չօղու պու նօլտա թէլէֆ օլմագտան խէլաս խուլունըյի հալտէ, պունլարըն Լօնտրա շէհրինտէ տախի իճրասընա նէ° մանի վար տըր ։ Պունտան պաշգա Հինտիսթանտա գըթլըգ սէպէպի իլէ վէֆաթ իտէնլէր, գըթլըգ նիւզլինտէն թէլէֆ օլուպ կիտիյօրլար ։ Հալ պու քի Լօնտրատա տիւքքեան վէ մաղազալարտա հէր նէվի նէնէճէք հատտէն զիեատէ մէվճուտ օլտուղու հալտէ նինէ պիր սէնէ զարֆընտա Լօնտրա կիպի պիր շէհիրտէ 130 նուֆուսա նագըն քեսանըն աճըրգտան վէֆաթ իթմէլէրինէ պիր մանէա վէրիլէմէեօր» ։

—Բըրէնս Պիսմարքըն, Տանիմարքա տէվլէթինի Ալմանեա իթթիհատընա իտխալ իթմէք թասավվուրաթը հագգընտա մուգատտէմա շուեու պուլան հավատիսի կէչէնլէրտէ պիր չօգ գազէթալար թարաֆընտան նաշանա չըգարըլըղը, վէ միւշարիլէյհին պէյլէ պիր թասավվուրատա պուլունմասըղը խտտաա խուլունըյի հալտէ, պու քէրէ Ինկիլթէրա գազէթալարը մէսէլէյի մէզ·քիւրէյի նինէ մէյտանա գօնարագ թասավվուրու մէզ·քիւրուն մէվճուտ պուլունտուղունու պէեան իթմէքտէ տիրլէր ։

Սաթըրտի Բըվիւ նամ գազէթա պու պապտէ տէր քի Բրէնս Պիսմարք կիպի բօլիթիգաշինաս պիր զաթըն Տանիմարգայը իթթիհատա իտխալ իլէմէք թասավվուրունու ֆիքիլէ կէթիրմէսի քճէ, պու խուսուսու ալէնէն պէեան իթմէնէճէյի աշիքեար տըր ։

Բօրէ·քթայթըր գազէթասը տախի չէօյլէ տէր ։

Ալմանեանըն Տանիմարգայը իթթիհատա իտխալ էյլէմէսի հէր հալտէ գուվվէյի պահրիյէսինին արթմասընա սէպէպ օլուր ։ Պինաէալէյհ պու նուն հուսուլինէ բըրէնս Պիսմարքըն էլինտէն կէլտիյի տէրէճէտէ սայ ու գայրէթ խտէճէյի շիւպհէսիզ տիր ։

Բուսիա վէ Ալմանեա պէյնինտէ հասըլ օլան պիրուտէթ իսէ, պու մէսէլէտէն տօլայը յօլտուղու աշիքեար տըր ։

— Պէրլին գազէթալարընըն պէեանընա նէզարէն, իսբանեանըն, Ամէրիգա գըթասընտա միւլթէճաըրըֆ օլտուղու Բօրթօ–Րիգօ ատասընըն պու քէրէ Ալմանեաեա թէրք օլունաճաղը հավատիսի ճէրեան իթմէքտէ իսէ տէ, մէզ·քիւր ատա Ալմանեա տէվլէթի թարաֆընտան գապուլ օլունմայուպ, անճագ իշպու ատա լիմանընտա մուգատտէմա Ալմանեանըն մալիք օլտուղու թէրսանէնին քէնտիսինէ իատէ օլունմասը, տէվլէթի միւշարիլէյհա թարաֆընտան արզու օլունմուշ, վէ Ամէրիգա ճիւմհուրիյէթի թարաֆընտան կէօսթէրիլէն մումանաաթ իւզէրինէ շիմտի Ալմանեա տէվլէթի մէզ·քիւր արզուսինտէն վազ կէչմիշ օլտուղու անլաշըլմըշ տըր ։

—Բէքօմմիւնիզ նամ րիսալէ սօն նիւսխասընտէ, Բուսիա տէվլէթինին գուվվէյի պահրիյէսի հագգընտա աթիտէքի մալիւմաթը վէրմիշ տիր ։ Չէօյլէ քի, Բուսիա տօնանմասը 521 թօբ չէքէր 29 զըրհլը իլէ 196 ախշապ վաբօր վէ սէֆինէտէն իպարէթ տիր ։ Իշ պու սէֆինէլէրտէ 81 ամիրալ վէ 513 գըլավուզ վէ 210 թօբճու վէ 145 սէֆային ինշաաթ մէմուրու վէ 545 մաքինիսթ վէ 56 լիման միւհէնտիսի վէ 297 մահրիճէ վէքալէթի զապիթանը վէ 260 թապիպ օլարագ ճէման 2107 զապիթ վէ 480 միւլքիյէ մէմուրու վէ 25500 թայֆէ մէվճուտ պուլունուեօր ։

Պալթըգ տօնանմասը 27 զըրհլը վէ 70 ատէշի նագլիյէ իչին օլարագ 110 վաբօրտան իպարէթ տիր ։ Ախշապ սէֆինէլէրին թօբլարը 200 տէն իպարէթ օլուպ, տէսթկեահտա օլան տէօրթ գըթա զըրհլը տախիլի հիսապ օլտուղու հալտէ, զըրհլը սէֆայինին թօբլարը տախի օ միգտար տըր ։

Գարատէնիզ տօնանմասը 2 զըրհլը իլէ 29 ախշապ վաբօրտան իպարէթ օլուպ, զըրհլըլար 4 վէ ախշապ վաբօրլար 45 թօբու համիլ տիր ։ Իշ պու վաբօրլարըն տէօրթ ատէտինտէ թօբ պուլունմայօր ։

Ագօֆ տէնիզի տօնանմասը, պիրի տէսթկեահտա օլարագ 20 վաբօրտան իպարէթ օլուպ, 9 գըթասընտա թօբ օլմատըղը հալտէ, պագը գըսըմլարըն 45 թօբու վար տըր ։

Սիպիրիա տօնանմասը 28 վաբօրտան իպարէթ օլուպ, պունլարտան 21ինտէ թօբ օլմայըպ, պագի գըսըմլարըն թօբլարը 36 գըթա տըր ։ Արալ տօնանմասը 6 քիւչիւք վաբօրտան իպարէթ օլուպ, պունլարըն իքիսինտէ թօբ օլմատըղը հալտէ, 5 ինտէ 13 թօբ վար տըր ։

Պահրիէ մէքթէպլէրի տախի 9 պապ օլուպ, պունլարտա 1300 գատար շակիրտ պուլունմագտա տըր ։ Պու մէքթէպլէրին, պու սէնէնին պիտաեէսինտէ կէօսթէրիլէն մէսարիֆաթը 442 պին 941 րուպլէտէն իպարէթ տիր ։

— Ալմանեա գազէթալարը պու կիւնլէրտէ թէշքիլ օլունմագտա օլան ամէլէ ճէմիյէթլէրի ալէյհինտէ հիւքիւմէթ թարաֆընտան իթթիխազ օլունան թէտապիր իլէ տօլու տուր ։ Մէզ·քիւր ճէմիյէթլէրին թէճէմմիւ իթտիքլէրի մահէլլէր զապըթա թարաֆընտան պասըլարագ էվրագ թէհարրի օլունմագտա իսէ տէ, շիմտիյէ գատար հիւքիւմէթ ճանիպինտէն մէզ·քիւր ճէմիյէթլէրին աէվալընա տայիր սահիհ մալիւմաթ ալընամամըշ տըր ։ Ալմանեատա ամէլէ ճէմիյէթլէրի թէէսիսի գանունէն մէմնու տէյիլ տիր ։ Բօլիթիգաճա պիր ճէմիյէթ ագտ օլունտուղու հալտէ, անըն հիւքիւմէթ թարաֆընտան տաղըտըլմասը լազըմ կէլիր իսէ տէ, մէզ·քիւր ճէմիյէթլէրին շիմտիյէ գատար բօլիթիգաճա օլան թէշէպպիւսաթլարը տահա մէյտանա չըգարըլամամըշ տըր ։

—Ալմանեա մէմալիքինտէ պու կիւնքի կիւն 336 չէքէր ֆապրիգասը մէվճուտ օլուպ, պունլարըն 254 ատէտի Բրուսիա մէմալիքինտէ վէ պագը գալանլար, սայիր շէհիրլէրտէ պուլունմագտա տըր ։

Շէքէր սանաաթը Բրուսիատա բէք իլէրուտէ օլուպ, խուսուսիյլէ Սագս էեալէթինտէ ֆէվգէլատէ իլէրլէմիշ տիր ։

Սէօյլէնտիյինէ կէօրէ, նալընըզ էեալէթի մէզ·քիւրէտէ 149 չէքէր ֆապրիգասը մէվճուտ իմիշ ։

1874 սէնէսինտէ Ալմանեատա 20 միլեօն գանթար բանճար սարֆ օլունմուշ տուր ։ Պունուն 15 միլեօն գանթարը նալընըզ նէֆսի Բրուսիատա սարֆ օլունմուշ իտի ։

1872 սէնէսինտէ իսէ նալընըզ 11 ֆապրիգա իշլէմիշլէր վէ 512,500 գանթար բանճար սարֆ էյլէմիշլէր տիր ։

— Վիէննա գազէթալարը Ավստրիա մէմալիքինտէ չէլիք հասըլաթընըն ֆէվգէլատէ պիր սուրէթտէ թէրագգը իթտիյինի աթիտէքի մալիւմաթ իլէ իսպաթ իտէեօրլար ։

1865 սէնէսինտէ մէմալիքի մէզքիւրէտէ 70 պին գանթար չէլիք հասըլ օլուպ, 1872 սէնէսինէ գատար հասըլաթը մէզքիւրէնին միգտարը պիր միլեօն 350 պին գանթարա պալիղ օլմուշ վէ 1873 սէնէսինտէ իսէ, միգտարը մէզքիւր պիր միլեօն 500 պին գանթարը կէչմիշ տիր ։

— Սիչիլիա ատասը իւզէրինտէ վագը եանար տաղ պու կիւնլէրտէ զիեատէսիյլէ եանմագա պաշլամըշ վէ բէյատ իթտիյի իւչ տէլիքտէն աթէշ զուհուրի իլէ աշաղըեա տօղրու մատէն ագմագտա օլուպ, էթրաֆ շէհիր վէ գասապալարտա հարէքէթի արզտան տուրումսըզնագ բատտէնէ վարմըշ օլմասըյլա, վէ կէրչի շու արալըգ հիչ պիր կէօնա թէհլիքէ խօզխուտէ, էհալինին կէօզլէրի էվվէլլինտէն գօրգմուշ օլմալըլա, խանէլէրինի թէրք իլէ տաղլարա չըգարագ չատըրլար ալթընտա իւքիւան իթմէքտէ պուլունտուգլարը իթալիա գազէթալարը եազըեօր ։

—Աչինտէն ալաֆրանկա հօկտեմպեր 2 թարիխի իլէ Ֆէլէմէնք հիւքիւմէթինէ վարիտ օլան պիր թէլէկրաֆ մալիւմինէ նէզարէն, սեպտեմպեր 28 տէ Շանբրօք իսթիհքեամըթը զապթ օլունուպ, տիւշմէն տախի ֆիրարէ նիւզ թութմուշ տուր ։

—Հինտիսթանտա Թապ ու Նէշր օլունան Ինկիլիզ գազէթալարընտա օգունտուղունա կէօրէ, Չինլիլէր, Նադուպ խանըն հիւքմի խարէսինտէ օլան Իւրիւմճա վէ Մանատէ էեալէթլէրինի զապթ իթմիշլէր վէ Զին ասքէրլէրի, պիր Ինկիլիզ զապիթի իթտահաթը գօմանտասընտա պուլունմագտա իմիշլէր ։

—Էվվէլլէրի Բուսիա մէմալիքինէ լազըմ կէլէն մատէն քէօմիւրիւ Ինկիլթէրատան ճէլպ օլունմագտա էքէն, պիր գաչ սէնէտէն պէրու Բուսիատա պիր թագըմ մատէն քէօմիւրիւ օճագլարը պուլունմուշ օլտուղունտան, խարիճտէն քէօմիւր ճէլպինէ հաճէթ գալմամըշ տըր ։

— Միզօն նամ գազէթատա պէրվէճհի աթի կէօրիւլմիւշ տիւր ։

Պու տէֆա նէշր օլունան ըէսմի ըութախիգլէրէ նէզարէն կէչէն օգոսթոս այընտա, Ինկիլթէրատան մէմալիքի մահրուսէյի շահանէյէ 44982 թօնէլաթօ մատէն քէօմիւրիւ իտխալ օլունմուշ տուր ։ Պու հիսապա կէօրէ մէմալիքի մէզքիւրէյէ տախիլ օլան քէօմիւր սէնէվի 539664 թօնէլաթօյա պալիղ օլուպ, օրթա ֆիյաթլէ պէհէր թօնէլաթօսու իքի լիրայի օսմանի հիսապ օլունտուղու հալտէ, քէօմիւր իչիւն տէվլէթի Ալիյէ պէհէր սէնէ Ինկիլթէրայա 1079328 լիրայի օսմանի վէրմէքտէ տիր ։

Պու գատար աղչէ խարիճէյի ճէլպէտ գալսա, տէվլէթի Օսմանիյէյէ նէ գատար ֆայտէլի օլաճաղը թարիֆէ հաճէթ տէյիլ տիր ։

Մէմալիքի տէվլէթի Ալիյէտէ պու կիւնքի կիւն բէք չօգ մատէն քէօմիւրի սարֆ օլունմագտա, հալպուքի մէմալիքի մահրուսէյի Շահանէտէ մէվճուտ օլան պիր չօգ քէօմիւր մատէնլէրինտէն իսթիֆատէ օլունամամագտա տըր ։

Մատամ քի մէմալիքի մահրուսէյի Շահանէտէ պու գատար քէօմիւր սարֆ օլունմագտա, վէ մատամ քի քէօմիւր մատէնլէրի օրատա բէք չօգ պուլունմագտա տըր, աճապա նէ սէպէպէ մէպնի քէօմիւր մատէնի մէյտանէ չըգարըլըպ իշլէտիլմէյօր ։ Հիւքիւմէթի Սէնիյէ պունլարտան իսթիֆատէ իթմէք միւրատ իթտիյի հալտէ, էվվէլա քեաֆֆէյի մատէնի թահգըգ իթմէլի, վէ պունլարըն պիր ճէտվէլի եափըլմալը տըր ։ Հիւքիւմէթի միւշարիլէյհա, մատէնի մէզքիւրէյի տօղրուտան տօղրույա իշլէթմէք իսթէմէզ իսէ, անլէրի իշլէթմէյէ միւքթէտիր բէք չօգ գումբանեա վար տըր ։

ՏՕՔԹՕՐ ԱՑԷՐԻՆ ԹԷՐԹԻՊ ԻԹՏԻՇ ՕԼՏՈՒՂՈՒ ՍԱՔԱՐՆԱ

Պու իլաճ գանըն բիւսիւքլինտէն զուհուրա կէլէն հէր նէվի իլլէթլէրի․ եանի սըրաճա, վէրէմ, ճիկէր, միտէ վէ պէօպրէք հասթալըգլարը, տէրի գապարճըգլարը, ուեուզ թուղլու պալղամ, քէլ, դարը խասթալըգլարը, գըրմըզը, տըրըր կէօզ, մասուր, վէ սայիր պու կիպի պիր թագըմ իլլէթլէրի տէֆ իտէր ։

Մէզքիւր իլլէթլէրի էյիլէշթիրմէք իչին շիմտիյէ գատար գուլլանըլան իլաճլարըն իչինտէ, հէր քէսինտէն զիեատէ թէէսիրլի վէ իթիմատա շայան Տօքթօր Այէրին Թէրթիպ օլան մէզքիւր սարսափարիլա մէվճուտ տիր ։

Մէզքիւր հօսրէթշուար քիմեաճը բէք չօգ զահմէթ, վէ պիւյիւք մասրաֆ իլէ մէզքիւր իլաճը թէրթիպէ մուվաֆֆագ օլուպ, պու իլաճ իլէ բէք չօգլար նիչէ միւհիմ (էօլտիւրիճի) իլլէթլէրտէն, վէ տահա պըրաղմամաճ աղըրլարտան գուրթուլմուշլար տըր ։

Ֆիաթլար էհվէնիյէթլիտիր ։ Պէքլէք Գալաթատա Մինասեան վէ գումբանեա Ամէրիգա մաղազասընտա սաթըլմագտա տըր ։

ՍԱՀԻՊ Վ. ԱՋԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթատա Բէնճէմպէհ բազարընտա
Նումէրօ 41 իմաճ խանընտա